

PETRU FEIR: ILLUSZTRÁCIO

MARIN SORESCU

Feltalálom a mozit

Természetesen, életében senki sem látott még filmet. S nem is kíván látni, hiszen nem tudja, hogy létezik. De mindenki esdekel valami után, ismeretlen okból fakadó szomorúságot érez, mint a mennyek gondtalan lakói, akik egész nap azon törnek a fejüket, hogy felfedezzék azt, ami hiányzik nekik.

A mozi gondolata tehát a levegőben van... Még nem valósítottak meg semmit a Lumière testvérek a film terén, és mások sem. Hasonló elvonatkoztatást végzünk a román filmmel is (bár ez nehezebb). S íme, arra gondolok, lehetetlenség, hogy ez a sok kép, amelyeket az utcán látok — a zsebünkbe hulló levelektől elkezdve a nagyon szép, érintetlen lányokig (hosszú szempillájukból szinte kontyot fésülhetnének) —, csak úgy, nyomtalanul elveszen. Nem láthatod kétszer ugyanazt a levelet — akkor hát miért ne vésnéd emlékezetedbe pontosan olyannak, amilyennek egy adott pillanatban láttad? Ha a hang rögzítésére már találtak egy speciális viaszt, ha nagyanyáink fülét gramofonlemezé alakították, melyekről lehallgathatjuk *korukat* — kell lennie valami hasonlónak a képek rögzítésére is. Egy viasz, egy cserép, egy celluloid. Annýit beszéltek már a fénysávban játszadozó porszemről. De hát nem ilyen-e a mi életünk is? Fel kell tehát fedezni azt a fénysávot, melyben testünk mellett lelógó karjainkat megláthassuk, olyan mozdulatot téve, mintha hajtánánk magunkat bevonulni a történelembe; melyben a sorsunk játszadozik, házak, munkahelyek, gépek és legfőbb érdekek forgatagában. Borzasztó dühös kell legyen az a mikroba azon a fénysávon, mely felfedi őt a maga picinységében. Ugyanígy mi is — azon a fénysávon, melyet fel kell fedezni.

A mozi (ideiglenesen nevezzük el így) egyik jellemvonása, a leglényegesebb jellemvonása: az embertelenség, uram! Nem hagy mások és *önmagad által* ismeretlenül meghalnod. Bemutat feszes tartásban, mozgás közben, bemutat tudósként, lel-